

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Tâm Vóc Lịch Sử Của Tổng Thống Ngô Đình Diệm** của tác giả **Nguyễn Văn Lục**, được trích dụng từ Diễn Đàn Nhân Bản (diendannhanban@googlegroups.com, do đồng hương Trần Văn Trung gửi qua email Hội. Hội chân thành cảm tạ Tác Giả, Diễn Đàn Nhân Bản. **Kính mời. Trân trọng.**

Tâm Vóc Lịch Sử Của Tổng Thống Ngô Đình Diệm

Tác Giả: Nguyễn Văn Lục

Tổng Thống Ngô Đình Diệm

Mặc dầu, Tổng Thống Ngô Đình Diệm và ông Ngô Đình Nhu đã bị chết một cách thảm bại, nhưng lịch sử đôi khi thật công bằng. Với độ lùi thời gian 50 năm, càng ngày chân lý và sự thật càng được công khai và rõ ràng... Đất nước do Cộng-Sản quản lý càng sa lầy, càng thối nát thì người ta càng thấy nền Đệ Nhất Cộng Hoà miền Nam là ưu việt là tốt đẹp, là đáng sống. Ít lắm ở nơi đây cũng là một mảnh đất lành cho con người trú ngụ và sống xứng đáng con người.

Ngay những sử gia Mỹ cho chí đến những kẻ thù oán TT. Ngô Đình Diệm một cách không khoan nhượng cũng đến lúc cần nghĩ lại và chỉnh sửa lối nhìn một chiều của họ. Ngày nay, người ta phải thừa nhận ông Diệm không là bù nhìn của Mỹ, không là “bè lũ Mỹ-Diệm”. Ngày nay, càng hiếm có người nào còn có chút lòng, còn chút suy nghĩ so sánh thực trạng đất nước dám công khai chê trách.

Và mọi cố gắng tìm hiểu về Việt-Nam Cộng-Hoà, nhất là thời kỳ Đệ Nhất Cộng-Hoà, không thể không bắt đầu bằng Thủ Tướng Ngô Đình Diệm. Và ngay cả thời kỳ sau “chế độ Diệm- không có Diệm”.

Ngày nay nhìn lại giai đoạn ấy, Tổng Thống Ngô Đình Diệm đã phủ bóng lên tất cả những xung đột tranh cãi, khen chê cũng như những âm mưu thủ đoạn dẫn đưa đến cái chết của ông ấy và sự tan rã của miền Nam Việt Nam.

Cái chết ấy không chấm dứt một giai đoạn lịch sử mà như bóng ma theo đuổi bất cứ ai muốn tìm hiểu con người ông như một ám ảnh không rời. Tổng Thống Ngô Đình Diệm còn sống mãi... ngay đối với cả những kẻ thù ghét ông thuộc nhiều phía. Cuộc cách

mạng lật đổ TT. Ngô Đình Diệm không nhất thiết đưa tới một một sự ổn định như nhiều người mong muốn.

Nó tạo ra sự tan vỡ về thể chế và nhất là sự mất niềm tin vào chủ quyền quốc gia. Và nếu nói cho cùng thì đến lúc đó, miền Nam thực sự có một khoảng trống lãnh đạo không ai thay thế được. Nhiều chính trị gia đủ loại đã có dịp ở vai trò lãnh đạo đã tỏ ra bất lực và yếu kém.

Phần người Mỹ dù có truyền thống dân chủ lâu đời, nhưng khi “xuất cảng” những khái niệm, tự do-dân chủ, khái niệm độc lập-tự chủ thì cho thấy họ đã dấn đạp lên chính những điều mà họ đòi hỏi nơi các xứ đang mở mang.

Ai cho phép họ cái quyền thay thế, ngay cả âm mưu ám hại một Tổng Thống đương nhiệm bất chấp mọi nguyên tắc ứng xử, bất chấp quyền tự chủ của dân tộc???

Nhưng ngày nay, phải nhìn nhận có một xu hướng lịch sử như gió đổi chiều. Một sự đánh giá lại lịch sử, một sự nhìn nhận những ngộ nhận, xuyên tạc, bôi nhọ lịch sử-con người.

Tầm vóc lịch sử – nhân cách Ngô Đình Diệm – thành quả của nền Đệ Nhất Cộng Hoà trở thành biểu tượng cho một giai đoạn sáng ngời với nhiều oan nghiệt!!!

Ngược lại, lãnh tụ Hồ Chí Minh càng được bôi vẽ thì càng ngày những vết bôi vẽ càng lở loét, để lộ bộ mặt thật của ông ấy...

Theo R. Nixon: **“Không giống Hồ, Diệm là một người yêu nước chân chính”**. Và mọi so sánh hai nhân vật này là thừa và lỗ bịch.

Quan tâm hàng đầu của Tổng Thống Ngô Đình Diệm là **ổn định trật tự**. Không thể có một chính quyền mạnh, nếu không chấm dứt tình trạng chia năm xẻ bảy làm suy yếu quốc gia. Cho nên, việc diệt trừ Bình-Xuyên là một việc làm chính đáng của chính quyền, mặc dầu phải trả một giá không nhỏ. Ông Ngô Đình Diệm đang phải tiến hành hai công việc một lúc: **Vừa phải ổn định và vừa phát triển một đất nước có chiến tranh đồng thời mong giành được chiến thắng Cộng-Sản.**

Danh tiếng của Tổng Thống Ngô Đình Diệm phần lớn nhờ vào những chương trình cải cách xã hội. Ông là một khuôn mặt được quý mến bởi những người dân thường hơn là những chính khách cả Việt lẫn Mỹ ở Sài-Gòn (...)

Cái lỗi lầm của chính quyền Kennedy là đã ký thoả ước Trung Lập Lào, mở đường cho Cộng-Sản miền Bắc xâm nhập. Ông Ngô Đình Diệm đã tỏ bày sự tuyệt vọng đối với quyết định này của người Mỹ... *“Từ nay, đường mòn Hồ Chí Minh trở thành một xa lộ cho sự xâm nhập của Hà-Nội, chúng ta đã đặt Hồ Chí Minh ngồi vào cái ghế tài xế trong cuộc chiến tranh Việt-Nam”*.(..)

‘Diệm quyết tâm duy trì độc lập chủ quyền và thường phản bác hoặc không quan tâm đến những ý kiến của các cố vấn người Mỹ. Nói chung, ông tự hào là một người quốc gia không chịu nghe theo những chỉ thị đến từ người Mỹ cũng như trước đây từ phía người Pháp’ (1).

“Cái sai lầm thứ ba của chính quyền Kennedy, ở miền Nam năm 1963, là có những bất đồng gia tăng với TT Ngô Đình Diệm và họ đã khuyến khích và ủng hộ cuộc đảo chính quân sự chống lại

ông Ngô Đình Diệm với một tên **tay sai Mỹ là tướng Trần Thiện Khiêm**. Cái giai đoạn đáng xấu hổ chấm dứt với việc giết ông Ngô Đình Diệm và mở đường cho một giai đoạn chính trị hỗn loạn ở miền Nam và đã buộc chúng ta phải gửi quân lính tham gia vào cuộc chiến tranh...”

Tổng Thống Ngô Đình Diệm ổn định tình hình miền Nam như một hòn đá tảng giữ cho toà nhà khỏi sụp đổ... Mọi xu hướng chính trị khác biệt phải quy tụ về một mối và ông điều hợp sự khác biệt giữa các nhóm ấy và đặt tất cả các nhóm ấy về vị trí của mình.

Và người ta chỉ hiểu được vai trò quan trọng sống còn của TT. Ngô Đình Diệm một cách rõ ràng sau cái chết của Ông, khi mà toàn thể hệ thống chính trị miền Nam đã sụp đổ (2).

Hình ảnh Ông Ngô Đình Diệm bị các ký giả Tây Phương cùng Cộng Sản Việt-Nam mở một mặt trận báo chí gán cho ông đủ thứ như “độc tài gia đình trị, đàn áp phật giáo” thì nay hình ảnh một lãnh tụ đạo đức, tài ba và có lòng yêu nước chân thành - không phải tự nhiên- đã được tưởng niệm khắp nơi trên toàn thế giới- ở những nơi nào có người Việt cư ngụ!

Thật sự giữa hai người lãnh đạo giữa hai miền nay so sánh thì một người đang sống lại và một người đang chìm dần vào dĩ vãng mà người ta có ấn tượng là như thể bị lừa.

Nhưng nếu tìm hiểu thấu đáo, ta sẽ hiểu là do Tổng Thống Ngô Đình Diệm có lập trường kiên định, đặt để chủ quyền độc lập dân tộc lên hàng đầu và lý tưởng chống thực dân Pháp bằng mọi giá mà không có chỗ cho sự thoả hiệp.

Cái chết đau đớn của TT Ngô Đình Diệm, nhưng sau khi chết đang trở thành biểu tượng chân chính, một lý tưởng cho người Việt Quốc Gia!

Mặc dầu vậy nơi tấm mộ bia của ông ở Lái-Thiên còn bị che dấu tên thật. Người ta chỉ đề tên Thánh Goan Baoxitita-Huynh. Huynh là đề chỉ là anh.

Điều ấy đã đến lúc cần phải sửa đổi...

Những người ái mộ Tổng Thống Ngô Đình Diệm đã có lần lập tấm bia mộ ông với tên Ngô Đình Diệm; chính quyền Cộng-Sản đã e ngại và ra lệnh gỡ bỏ tấm bia đó.

Rõ ràng Hà-Nội sợ ngay cả một người đã chết- ngay cả một tấm bia mộ- giống như trong trường hợp bức tượng người lính ở Nghĩa Trang Quân Đội ở Biên-Hoà trước đây.

Tầm vóc lịch sử của con người ấy nay được nhìn lại và những nhà viết sử trẻ thuộc thế hệ thứ hai như Catton, Jessica Chapman và nhất là Edward Miller đã cất lên một tiếng nói khác.

Tiếng nói của lòng trung thực không bị lấn áp bởi những quyền lợi chính trị phe phái. Trong số ấy, còn phải kể thêm hai nhà sử học trẻ người Việt là Trần Thị Liên và Nguyễn Thị Liên Hằng.

Họ không bị quá khứ bao vây ràng buộc hay ưu tư ám ảnh về việc bênh hay chống TT. Ngô Đình Diệm.

Những nhà sử học trẻ với thời gian đủ để bình tĩnh nhìn lại đã vượt qua những nhà sử học lớp đàn anh như Bernard Fall, Jean Larteguy, John Prados, Neil Sheehan hay những Haberstem,

Frank Snepp. Những người này, phần đông đã phóng đại những sai lầm bất kỳ lớn nhỏ của một chế độ Cộng-Hoà còn non trẻ dựa trên một mẫu thức một chế độ dân chủ có độ dài lịch sử cả vài trăm năm.

Mang vài trăm năm ra như thước đo để đòi hỏi một sớm một chiều thay đổi cả một hệ tư tưởng phong kiến, thuộc địa cả ngàn năm là một đòi hỏi vô trách nhiệm.

Quả thực, hiện nay có một sự nhìn lại, đánh giá lại các công trình dưới thời Đệ Nhất Cộng Hoà như các thành quả không chối cãi được như: Ổn định một triệu người di cư - dẹp Bình Xuyên- ổn định trật tự xã hội- phát triển giáo dục y tế và tạo dựng một quân đội hùng mạnh- có uy tín trên trường Quốc-Tế vồn vẹn với thời gian ngắn ngủi chín năm!

Chân dung Tổng Thống Ngô Đình Diệm trước đây từng bị bôi nhọ bởi nhiều nhà báo trong và ngoài nước – nhất là kể từ năm 1960 trở đi dưới thời kỳ TT Kennedy...

Tuần trăng mật của chế độ TT. Ngô Đình Diệm chỉ thật sự an bình và được sự ủng hộ nhiệt tình cho đến hết nhiệm kỳ của đảng Cộng-Hoà thời tổng thống Eisenhower. TT. Mỹ đã đón tiếp TT. Ngô Đình Diệm- một trong những trường hợp hiếm hoi- như một thượng khách và ra tận máy bay đón chào ông và cả hai đi diễn hành trên một chiếc xe mui trần được đám đông dân chúng đón chào trên đường phố Broadway ở thành phố Nữ Ước năm 1957. Ít vị quốc khách nào của Mỹ được đón tiếp long trọng như vậy.

Nhưng từ khi TT Kennedy lên làm tổng thống thì tình trạng mỗi ngày mỗi xấu đi mà nhà sử học trẻ Edward Miller, xuất bản một cuốn sách gần đây đã lấy tựa đề tên sách đầy mỉa mai của ông là:

(“Missaliance- Ngo Dinh Diem, The United State and the fate of South Viet Nam. (Cuộc Hôn Nhân Không Cân Xứng, Ngô Đình Diệm and the fate of South Viet Nam”)

Cuộc hôn nhân không tương xứng ấy, mỗi ngày một căng thẳng dẫn đến đổ vỡ - như một thứ chiến tranh lạnh giữa đôi bên - dẫn đưa đến quyết định của chính TT Kennedy là “phải thay thế Diệm. Diem must go...”

Tại sao lại có sự căng thẳng ấy?

Là bởi vì Tổng Thống Ngô Đình Diệm là một nhà lãnh đạo có tầm nhìn viễn kiến về chính trị, có đường lối hãn hoi mà không có một nhà lãnh đạo miền Nam nào từ thời Bảo Đại có được.

Theo chính Tổng Thống Ngô Đình Diệm thường bày tỏ trong các bài diễn văn của ông là: “nguyên tắc căn bản của một nhà lãnh đạo đất nước là phải đặt chủ quyền đất nước, độc lập dân tộc như một nguyên tắc không thể tương nhượng”.

“Không có độc lập, tự chủ thì không có gì hết – Tout ou rien- Hoặc là có, hoặc không có...”

Và chủ quyền là bất khả tương nhượng. Người ta không thể vì lợi ích vật chất mà mất chủ quyền. Ông lấy tỉ dụ, nếu cứ nghe người Mỹ thì cuối cùng ông chỉ còn là một thứ con bài cho người ta sai bảo. Chính Ed Lansdale trong một bài phỏng vấn truyền hình do Stanley Karnow thực hiện đã thú nhận rằng:

“10 ý kiến đưa ra cho ông Ngô Đình Diệm thì may ra một điều được ông nghe theo”.

Đó là một sự thật để sau này giải toả được những tuyên truyền của Cộng-Sản như: “Ông Diệm là con bài của Mỹ, Mỹ-Diệm hay trục của điều xấu: Spellman-Vatican- Diệm”.

Đường lối thứ hai của Ông là chống Pháp thực dân và chống Cộng-Sản độc tài.

Chính vì ba nguyên tắc này mà ông được coi như là thuộc lực lượng thứ ba (3e force). Nghĩa là chống cả Pháp lẫn thực dân. Nhiều người cho là “Ông Ngô Đình Diệm là người bướng bỉnh, cố chấp, người khác cho ông là không có cái mềm dẻo chính trị của một chính trị gia, hoặc ông là loại người ngây thơ, thiếu bén nhạy chính trị”.

Tất cả những nhận xét trên chỉ đúng một phần, phần còn lại là sai, vì họ đã không hiểu những viễn kiến chính trị của ông.

Viễn kiến chính trị ấy ông đã theo đuổi suốt cuộc đời làm chính trị của ông, và sau này xét công hay tội đều phải căn cứ trên viễn kiến chính trị này.

Tiến sĩ Trần Thị Liên trong luận án tiến sĩ sử của bà cho thấy rằng cả người Pháp lẫn Bảo Đại cũng như giới lãnh đạo Công-Giáo như giám mục Lê Hữu Từ đều cho thấy “*Ông Ngô Đình Diệm và Nhu là những người không bao giờ chấp nhận hai chữ Thoả Hiệp*”.

Ông Ngô Đình Nhu từng viết như sau về lập trường cố định của anh em ông: Và theo ông Nhu: nguyên tắc nền tảng để có thể cứu vãn Việt-Nam là (3).

Điều quan trọng đối với ông Nhu là từ chối tất cả sự hợp tác với người Pháp, bởi vì theo ông tất cả các người Công-Giáo đều có hai bản phận: với tư cách người Việt-Nam phải loại trừ khỏi ách đô hộ của người ngoại quốc và tranh đấu chống lại ý thức hệ cộng sản (...) thoả hiệp với người Pháp không phải là một giải pháp. Chẳng những vậy còn là một tội ác làm suy yếu lực lượng kháng chiến..(..)

Ông Ngô Đình Nhu viết tiếp: Chủ Nghĩa Quốc Gia tranh đấu một mất một còn là vũ khí hữu hiệu chống lại Cộng-Sản và chủ nghĩa Thực-Dân.

Bảo Đại sau khi gặp Bollaert ở Hồng-Kông cũng ghi lại thái độ của Ông Ngô Đình Diệm như sau:

“Diệm là người phản đối mạnh mẽ nhất. Đối với Diệm, những nhượng bộ của Pháp rõ ràng không đủ khi hạn chế chủ quyền quốc gia bằng cách sát nhập vào Liên-Hiệp Pháp. Đối với ông ta, đó là những đề nghị sai lệch”.

Trần Văn Lý cũng chia sẻ quan điểm của ông Ngô Đình Diệm. Cả hai đã bị ảnh hưởng bởi các diễn tiến của các phong trào giải thực đang diễn ra đồng thời tại Ấn-Độ và Miến-Điện và họ đã đưa ra một chương trình nhờ đó cho phép Việt-Nam có quy chế tự trị Domino. (Quy chế tự trị trong Liên Hiệp Anh- NVL).

Đối với họ, đó là giải pháp duy nhất có thể chấp nhận được đối với những người quốc gia Việt-Nam. (4)

Lần chót, trong một buổi họp ở Hồng Kông với Bảo Đại, một lần nữa Ông Ngô Đình Diệm đã lên án một cách mạnh mẽ về con đường thoả hiệp của Bảo Đại khi ông này đặt bút ký vào Hiệp

Định Élysée. Ông Ngô Đình Diệm coi đây như một sự đầu hàng người Pháp. Sau đó, kể như hai bên đoạn giao.

Và Bảo Đại tỏ ra thất vọng viết:

“Với Diệm, chúng ta chỉ có một thái độ chờ đợi”. (5)

Lập trường chính trị cứng rắn của Ông Ngô Đình Diệm cũng buộc lòng giám mục Lê Hữu Từ gửi một phái viên thân cận là luật sư Lê Quang Luật nhằm thuyết phục ông Diệm về hợp tác với Bảo Đại. Kết quả là bị ông Ngô Đình Diệm phủ tay. Lê Quang Luật cho người Pháp hay là kết quả thương lượng không đem lại kết quả gì vì thái độ cứng rắn của Ông Ngô Đình Diệm:

“Ngô Đình Diệm không cho thấy một chút hy vọng gì ông ta ra khỏi thái độ chờ thời (attentisme) và thay đổi quan điểm chính trị của ông ta. Ông Diệm tỏ ra một thái độ ghét cay ghét đắng Bảo Đại vì lý do Bảo Đại là người có cá tính mềm yếu và không vững vàng. Giả dụ, nếu Ngô Đình Diệm chấp nhận lên cầm quyền, ông ta sẽ tiến hành một cuộc chiến chống Cộng-Sản tới cùng với điều kiện được sự hỗ trợ của Bảo Đại”.

Và sự hỗ trợ đó đã không có.

“Diệm đã không muốn tham gia chính quyền vì những xác tín chính trị của ông ta”. (6)

Cũng theo đường lối này mà đã ba lần Ông từ chối lời mời của ông Bảo Đại ra làm Thủ Tướng. Lần đầu lúc ông làm Thượng thư triều đình, ông đã xin từ chức, tiện đó Bảo Đại đã cách chức và tước đoạt mọi phẩm hàm vào năm 1933, sau đó lại cho phục chức.

Khi bị cách chức, ông mất danh vị nhị phẩm triều đình và lương bổng 400/tháng. Viết về việc này, ông Phan Khôi cho rằng:

“Trong vòng 50 năm trở lại đây, từ đời Thành Thái, chưa có một vị sĩ phu nào có khí tiết và danh dự như Ngô Đình Diệm. Danh ông nổi như cồn về việc từ chức của ông để phản đối Bảo Đại thỏa hiệp với Pháp”. Phan Khôi viết:

“Sĩ phu liêm sỉ chi đạo tang”, chính câu ông Phan Châu Trinh nói như thế. Con người mất cả liêm sỉ là con người bỏ; huống chi cả một đám người mất liêm sỉ, mà còn mong gì được ư?

Nhờ ông Ngô Đình Diệm vớt lại nhiều ít, nhờ sự cách chức và khai phục ông Ngô Đình Diệm vớt lại nhiều ít, hoạ may cái lòng liêm sỉ của sĩ phu Việt-Nam ngời dậy chăng?” (7)

Cụ Phan Khôi mới chỉ nhấn mạnh tới cái đức tính liêm sỉ của ông Ngô Đình Diệm. Nhưng điều chính yếu trong việc từ chức này là một quan điểm chính trị dứt khoát không hợp tác với Pháp.

Nhưng cũng vì đường lối cứng rắn của ông nên ông cũng bị Cộng-Sản lên án tử hình và Pháp không bảo đảm an ninh cho ông. Ông buộc lòng phải rời Việt-Nam chọn bước đường lưu vong vào tháng 8-1950, cùng với người anh là Giám Mục Ngô Đình Thục.

Thoạt đầu ông ghé Hồng-Kông rồi sang Nhật-Bản. Ở đây, ông có dịp gặp lại một đồng chí của ông là Cường Để – ông đã xưng hô là bộ hạ -.Nhưng lá bài Cường Để đã không còn hữu dụng khi Nhật thua trận với Đồng-Minh.

Ông cũng tìm cách xin gặp vị tướng lừng danh của Mỹ là Douglas MacArthur. Nhưng đã không có kết quả.

Một cái may mắn là Ông đã gặp được một giáo sư người Mỹ, làm tình báo cho CIA, ông này sẵn sàng giúp đỡ Ông Ngô Đình Diệm và họ đã trở thành bạn. Đó là ông Wesley R. Fishel. (giáo sư Khoa Học Chính Trị, Michigan State University, 31, được coi là một chuyên gia đầy tài năng và có nhiều quan hệ với những nhân vật lãnh đạo ở Á-Châu). Ông này nhận ra Ông Ngô Đình Diệm là một gương mặt sắc bén về chính trị, có niềm tin mãnh liệt và quyết liệt chống Cộng. Ông cũng là người đưa ông Diệm vào làm việc trong cơ quan của ông với tư cách một chuyên viên đặc trách về Đông-Nam Á.

Thật ra, sang Mỹ, phần lớn thời gian Ông Ngô Đình Diệm phải nằm chờ thời tại một tu viện ở Nữ Ước. Linh mục Phó Viện Trưởng của tu viện tên là Daniel Lyons, dòng tên, sau này có viết lại trong cuốn sách của ông: Viet Nam Crisis như sau:

“Ông Diệm ở lâu hai và ngày ngày ông học thêm tiếng Anh và đọc lịch sử Mỹ-Quốc. Vì không phải một nhân vật có chức quyền nên không được giới chức Mỹ tiếp đón. Họ tỏ ra lạnh nhạt với ông” (8)

Sau này, do Fisel giới thiệu ông quen biết được một vài nhân vật trong chính giới Mỹ như các Hồng Y Cushing và nhất là Spellman và các thượng nghị sĩ dân chủ như Mike Mansfield, John F. Kennedy, nhất là ông toà William, O Douglas và linh mục Raymond J. de Jeagher. (ông đã quen biết Linh mục này từ năm 1947).

Kết quả của những mối liên lạc này cũng không đi đến đâu và ông tỏ ra tuyệt vọng. Mùa Xuân 1953, ông quyết định bỏ nước Mỹ từ bỏ chính trị đến ở một tu viện dòng Benedictin, St Andre ở Bỉ.

Trong bữa ăn từ giã nước Mỹ do ông tòa William O. Douglas khoản đãi Ông Ngô Đình Diệm vào ngày 8-5-1953, Ông đã có dịp gặp những vị khách mời quan trọng như Thượng Nghị Sĩ Mike Mansfield và John F. Kennedy. Trong bữa ăn này, một lần nữa, Ông Ngô Đình Diệm phê phán Bảo Đại vẫn đi tìm một giải pháp chính trị ảo vọng bằng cách tựa vào thế Liên-Hiệp Pháp.

Ít ra thì ông cũng gửi đi được một tín hiệu cho chính giới Mỹ thấy rằng lá bài giải pháp Bảo Đại tỏ ra không hợp thời nữa và ngụ ý rằng không ai khác, ngoài ông ra có thể đưa được bài toán giải đáp cho những vấn đề phức tạp của Việt-Nam.

Việc rời khỏi Mỹ là dấu hiệu cho thấy ông Diệm không tìm được một lối ra cho bài toán Việt-Nam ra khỏi quỹ đạo người Pháp, đồng thời không tìm được sự ủng hộ tích cực của chính giới Mỹ để chống Cộng-Sản.

Điều đó cho thấy rõ ràng con đường chính trị của Ông Ngô Đình Diệm là khởi từ Paris chứ không phải Hoa Thạnh Đốn.

Về Paris, ông có dịp được gặp TT Pháp và sau đây là nội dung được ghi lại trong Hồi Ký của TT Pháp như sau:

“Nỗi lo lắng chính yếu của nhà lãnh đạo Thiên Chúa Giáo là sự chấp nhận một chính quyền Việt-Nam hoàn toàn độc lập. Không thể chấp nhận tình trạng hai quyền lực (dualité) chính

quyền. Nghĩa là cần có một chính quyền thực sự có trách nhiệm”.

TT. Vincent Auriol ghi nhận thêm:

“Một lá bài chính đáng có thể một ngày nào đó phải được dùng đến: Diệt một người Quốc Gia thuần túy. Một người đã chống đối lại chúng ta một cách kịch liệt. Một người rất khó để có thể điều khiển. Nhưng trung thực và liêm khiết. Rất là đố kỵ với thói nát lúc nhúc chung quanh Bảo Đại, và là một người có uy tín lớn lao”. (9)

Gần đây nhất, chúng tôi được biết Linh mục bề trên dòng Benedictin, tại Bỉ, Viện Phụ René Forbe, bề trên của Đan Viện. Sau 60 năm giữ kín lá thư của Ông Ngô Đình Diệm xin đi tu trong bậc trợ sĩ. Trong dịp công bố lá thư này, có sự chứng kiến của một số thân thuộc của TT. Ngô Đình Diệm như bà Charlotte Ngô Đình Luyện, bà Marie Claude Ngô Đình Luyện và bà Elizabeth Nguyễn Thị Thu Hồng- em gái cố Hồng Y Nguyễn Văn Thuận.

Cũng theo vị bề trên Đan Viện, Ông Ngô Đình Diệm đã trú ngụ ở Đan Viện 6 tháng trước khi quyết định rời tu viện.

Lá thư xin đi tu của Ông Ngô Đình Diệm là một tài liệu vô cùng quý giá, vì nó làm sáng tỏ sinh mệnh chính trị của Ông, đánh tan cái dư luận ác ý, thổi phồng gán ghép ông Diệm là một lá bài của Mỹ qua cái trọc Spellman- Vatican- Ngô Đình Diệm.

Đối với tôi, lá thư xin đi tu của ông Diệm là một soi sáng lịch sử sau 60 năm. Nó cho ta thấy rằng một lúc nào đó: Nắng đã lên. Sự thật được trả về cho sự thật!

Trong “Viet Nam, a History”, Karnow cũng đã đưa ra một khẳng định phủ nhận những tin đồn của một vài tác giả Mỹ như Robert Scheer trong How the United States got involved in Viet Nam và tác giả Việt (trường hợp Vũ Ngự Chiêu) là có tính cách tiểu thuyết xây dựng chung quanh huyền thoại Spellman này.

Sau này, sử gia Edward Miller cũng đồng quan điểm với Stanley Karnow cho rằng: Những quan niệm cho rằng “Công-Giáo là yếu tố chủ chốt giải thích cho khả năng giành được sự ủng hộ của người Mỹ giỏi lắm cũng chỉ là phóng đại”.(10)

Và chúng ta căn cứ vào những người trong cuộc như Bảo Đại, chúng ta thấy rõ việc chọn lựa Ông Ngô Đình Diệm làm Thủ tướng là quyết định từ Bảo Đại với sự tham khảo ý kiến của nhiều chính giới ở Pháp và rằng những người này đều đồng ý việc chọn lựa ông Ngô Đình Diệm làm Thủ Tướng...

Cùng lắm, một vài chính giới Mỹ chỉ đóng vai trò tham khảo như các ông Bedell Smith và Bonsai. Và chỉ khi đã quyết định chọn Ông Ngô Đình Diệm rồi, ông Bảo Đại mới tiếp xúc với Ngoại Trưởng Foster Dulles để cho biết quyết định của mình.

Tóm lại có tham khảo phía Mỹ mà không có bất cứ áp lực nào từ phía người Mỹ trong quyết định chọn ông Ngô Đình Diệm làm Thủ Tướng.

Phản Arthur J.Dommen đã dành hẳn một chương nói về việc này, nhan đề: “ *The choice of Diem*” trong đó nhấn mạnh chính ông Bảo Đại có quyết định về việc chọn lựa khó khăn này:

“4 ngày trước khi đến Paris, Bảo Đại đã triệu Ngô Đình Diệm từ tu viện St Andrew Bruges đến gặp ông ta. Một chủ đích rõ ràng muốn giao trọng trách cho Ngô Đình Diệm bất kể sự chống đối của người Pháp. Trong đó dù không trực tiếp nói ra, ông Bảo Đại cũng muốn sự đồng tình ủng hộ về phía người Mỹ”. (11)

Trong cuốn sách của Edward Miller nêu ở trên, ông còn khẳng định rằng:

“Những điều viết biếm hoạ về ông Diệm chỉ căn cứ trên những giả định sai lầm và nhiều những điều kết luận rút ra từ những giả định đó đều sai lạc. Chẳng hạn trái ngược với những đồn đại, Diệm chỉ là thứ bù nhìn của Mỹ, Diệm đã nắm được quyền hành vào năm 1954 chỉ do những cố gắng cá nhân của ông và của những anh em của ông, mà không do một vận động áp lực nào từ phía Mỹ”.

Edward nói thêm:

“Và ngay sự thành công kế tiếp trong việc củng cố quyền lực của ông ở miền Nam Việt-Nam cũng chỉ là do kết quả do những vận dụng của riêng ông mà thôi”. (12)

Và phải chăng viễn kiến chính trị về một con đường thứ ba vừa chống Pháp, vừa chống Việt-Minh nay là thời cơ thuận tiện để Ông Ngô Đình Diệm thực hiện giấc mơ chính trị của mình?

Cái chết của Tổng Thống Ngô Đình Diệm kéo theo một thảm trạng của miền Nam, cuối cùng chỉ vì muốn bảo vệ Chủ quyền Độc Lập Quốc Gia, không đồng thuận với người Mỹ.

Quả đúng là một cuộc hôn nhân gượng ép mà ngay từ đầu cả hai bên đều thấy không thể kéo dài được nữa!

Ghi chú:

(1) *No more Viet Nam, Richard Nixon 57-62*

(2) *No more Viet Nam. Ibid trang 63-65*

(3) *Trần Thị Liên, Les Catholiques Vietnamiens pendant la guerre d'indépendance (1945-1954) entre la reconquête coloniale et la résistance communisite.*

(4) *Bao Dai, Le Dragon D'Annam, 1980, trang 190-200*

(5) *Bao Dai, Ibid, trang 198*

(6) *ASAT 10 11 1039, Hanoi, le 24-3-1950, Fiche sur entretien avec Mr Le Quang Luat le 23-3-1950, peu après son retour à Sài Gòn*

(7) *Việt-studies, Một việc rất có ảnh hưởng đến tâm thuật của sĩ phu. Cách chức và khai phục ông Ngô Đình Diệm, Lại Nguyên Ân*

(8) *Viet Nam Crisis, Stephen Pan, Daniel Lyons, S.J. trang 82-83*

(9) *Vincent Auriol, Journal du Septennat (1947-1954). Trích lại Tran Thi Lien, Ibid, trang 521*

(10) *Vision, Power and Agency: The ascent of Ngo Dinh Diem 1945-1954 Eddward Miller, journal of southeast Asian Studies, trg 433-458, trích lại trong cuộc Cách Mạng Nhân Vị*

(11) *The Indochinese Experience, Arthur J. Dommen, trang 237*

(12) *Misalliance, Ngo Dinh Diem, The United States and the fate of Viet Nam, Edward Miller, trang 15*